

6 ΕΙΚΑΔΟΤΥ—
ΚΕΣ ΠΑΡΕΜ—
ΒΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΝΩΤΑ—
 ΤΗΣ ΣΧΟ—
ΛΗΣ ΚΑΛΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ ΣΕ
ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ
ΦΟΡΕΥΣ 2012-2022

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ / ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Η έκδοση χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜ-
ΒΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΝΩΤΑ-
ΤΗΣ ΣΧΟ-
ΛΗΣ ΚΑΛΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ ΣΕ
ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ
ΦΟΡΕΙΣ 2012-2022

Χαιρετισμός του Πρύτανη, Καθηγητή της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών Νίκου Τρανού

Κάποιος μπορεί να δει την όραση, κάποιος μπορεί να ακούσει την ακοή.

Marcel Duchamp

Το έργο τέχνης ζωντανεύει κάθε φορά που το ακούς, το βλέπεις, το διαβάζεις.

Η αναγκαιότητα της τέχνης στη ζωή των Ανθρώπων είναι η συμπληρωματική, πνευματική τροφή που ενεργοποιεί όλες τις αισθήσεις, δίνοντας πνευματική ευεξία, που προκαλεί γέλιο, δάκρυα, αγανάκτηση, που αλλάζει το χρώμα στα μάγουλά μας άυλα, χωρίς μηχανική ή χημική παρεμβολή.

Στον δημόσιο χώρο, στο κοινό πεδίο συνάντησης Ανθρώπων, όταν η τέχνη είναι παρούσα, το έργο λειτουργεί σαν αντικείμενο, τόπος με τη δική του ιστορία και γλώσσα. Μπορεί να ενεργοποιήσει στον θεατή την περιέργεια να ανιχνεύσει πολλές και διαφορετικές ερμηνευτικές φαντασιώσεις. Κάνει το έργο ένα εργαλείο για να αλλάξει τον τρόπο σκέψης, να αποφεύγει τη ρουτίνα του άμεσου περιβάλλοντος, να ξεφεύγει από το συνηθισμένο, λειτουργεί καθαρτικά, δίνει ένα πνεύμα ελευθερίας. Ο επαναπροσδιορισμός του έργου τέχνης λειτουργεί σαν πηγή εμπειριών, μέσω της καθημερινής επαφής με την υλική του ύπαρξη. Ο θεατής εκτός από την προσπάθειά του να ερμηνεύσει το τι παριστάνει το έργο έρχεται σε επαφή με το γενετικό χαρακτήρα του, δηλαδή τις υλικές συνθήκες που το δημιουργούν. Η τέχνη είναι ένας τρόπος να μάθεις να διδάσκεις, να σπρώξεις τους Ανθρώπους να ακούσουν, να σκεφτούν, να υπάρξουν, να βρουν εναλλακτικές λύσεις για κριτική, για έρευνα. Να μας κάνει να σκεφτούμε τη σχέση μας με τον κόσμο, τη ζωή. Η τέχνη μπορεί να αλλάξει ό,τι περιμένεις από αυτήν. Έχει μια διαβρωτική ειρωνεία. Διαχειρίζεται το πνεύμα, υπάρχει σαν φάντασμα ή σαν όνειρο.

Χαιρετισμός της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων Νίκης Κεραμέως

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων αναγνωρίζει στον θαυμαστό κόσμο της τέχνης την εξαιρετικά θετική επίδρασή του στη ζωή των πολιτών. Η σημασία των τεχνών είναι κομβική, το καλλιτεχνικό έργο βαθαίνει την κατανόηση των κοινωνικών δεδομένων, ενισχύει την ενσυναίσθηση, δυναμώνει την πεποίθηση ότι οι παγκόσμιες προκλήσεις αντιμετωπίζονται από την ανθρωπότητα πληρέστερα και πιο αποτελεσματικά μέσα από κοινές αρχές και αξίες.

Από το 2012, τα καλλιτεχνικά δημιουργήματα μιας ακαδημαϊκής κοινότητας αφοσιωμένης στην τέχνη, της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ), κοσμούν τους χώρους του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλων Υπουργείων.

Σύγχρονοι δημιουργοί, απόφοιτοι της ΑΣΚΤ, διαθέτουν τα έργα τους ώστε η τέχνη να γίνει διαρκές τμήμα της λειτουργίας των χώρων εισόδου και κίνησης στο Υπουργείο. Δημιουργείται, έτσι, μια ιδιαίτερη οπτική και αισθητική κληρονομιά σε δημόσιους χώρους, καθώς και ένα ξεχωριστό και ζωντανό, οπτικά πλούσιο και νοητικά διεγερτικό περιβάλλον για ένα ευρύτατο κοινό, εργαζόμενους και επισκέπτες.

Δεν πρόκειται απλά για την αισθητική αναζωογόνηση πολυσύχναστων χώρων. Το πλέον σημαντικό είναι η δημιουργική ώσμωση που παράγεται ανάμεσα στα έργα τέχνης και στο κοινό. Ένα κοινό που έχει την ευκαιρία να «συνδιαλλαγεί» με ξεχωριστά δημιουργήματα. Πρόκειται για ένα συναρπαστικό παιχνίδι, μέσω του οποίου ο παρατηρητής είναι ο απόλυτος ωφελούμενος, καθώς η τέχνη και τα συναισθήματα που προκαλεί γίνονται μέρος της καθημερινής του εμπειρίας.

Η παρούσα έκδοση έρχεται να συμβάλει στην προσπάθεια ανάδειξης του έργου σύγχρονων καλλιτεχνών, με την παράλληλη φιλοδοξία να θυμίσει στον καθένα και την καθεμία μας πως, μέσα από την τέχνη, προσφέρονται πολλές δυνατότητες για περαιτέρω σκέψη, προβληματισμό, έμπνευση, και εν τέλει για οικοδόμηση μιας πλουσιότερης ταυτότητας.

Θα ήθελα να συγχαρώ και να ευχαριστήσω, στο πρόσωπο του Πρύτανη καθηγητή Νίκου Τρανού, τους συντελεστές αυτής της έκδοσης και τους δημιουργούς που διέθεσαν τα έργα τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

5	Χαιρετισμός του Πρύτανη, Καθηγητή της ΑΣΚΤ Νίκου Τρανού
7	Χαιρετισμός της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων Νίκης Κεραμέως
«ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΕΧΝΗΣ», 2012–2014	
13	Η αρχή και το χρονικό μιας εικαστικής δράσης που διαρκεί πολύ ακόμα Γιώργος Χαρβαλιάς
18	Η μικρή ιστορία της δημιουργίας του «Σχολείου Τέχνης» Θεόδωρος Π. Παπαθεοδώρου
«ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΕΧΝΑΣ ΚΑΤΕΡΓΑΖΕΤΑΙ», 2017	
33	Η τέχνη μορφοποιός δύναμη Πάνος Χαραλάμπους
34	Ένα σημείωμα στη μνήμη του Γιάννη Παντή... Κώστας Γαβρόγλου
48	Εκπαιδευτικά Προγράμματα, 2012–2022 Νίκος Έξαρχος
«ΕΚΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ», 2018	
62	«Η τέχνη καταφέρει να διευρύνει τον ορίζοντα του εφικτού, μέσα στον οποίο οφείλουμε ως πολιτικοί να κινούμαστε» Αλέξης Χαρίτσης
64	Για την έκθεση στο κτήριο της Κοραή 4 Γιώργος Ιωαννίδης
ΕΚΘΕΣΙΑΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΤ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, 2018	
76	Έκθεση έργων από τη Συλλογή της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών στο Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης Γιάννης Δραγασάκης
«Η ΤΕΧΝΗ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΣΥΝΟΡΑ», 2020–2023	
90	«Η τέχνη δεν κάνει διακρίσεις και μπορεί να “μιλήσει” σε όλους» Νότης Μηταράκης
93	Πολιτική – Μετανάστευση – Τέχνη
ΕΚΘΕΣΙΑΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΤ ΣΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΑΔΕ), 2022–2025	
113	Καλλιτεχνική δημιουργία, ψηφιακή καινοτομία και δημιουργία υπηρεσιών στον ίδιο χώρο Γιώργος Ι. Πιτσιλής
130	Χαιρετισμός της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Δρος Λίνας Μενδώνη
133	Ευχαριστίες

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

1.

«Σχολείο Τέχνης»

2012-2014

Η πρώτη εκθεσιακή παρέμβαση
της ΑΣΚΤ στο Υπουργείο Παιδείας

Η αρχή και το χρονικό μιας εικαστικής δράσης που διαρκεί πολύ ακόμα

Γιώργος Χαρβαλιάς

Καθηγητής, πρώην Πρύτανης ΑΣΚΤ

Το καλοκαίρι του 2012 σε συνεργασία με τον τότε νέο Υφυπουργό Παιδείας Θεόδωρο Παπαθεοδώρου γεννήθηκε η ιδέα της μεταφοράς και εγκατάστασης μιας έκθεσης μεγάλης κλίμακας και διάρκειας στους ισόγειους, κοινόχρηστους χώρους υποδοχής και εκδηλώσεων του Υπουργείου Παιδείας στο Μαρούσι. Είχε ήδη προηγηθεί μια τριετής συνεργασία με τον συνάδελφο και φίλο Θ. Παπαθεοδώρου στο πλαίσιο της κοινής μας θητείας ως Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων μας. Στα χρόνια αυτά είχαμε συνδεθεί και είχαμε μοιραστεί κοινές αγωνίες, προτάσεις και σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση της κατάστασης από τις άμεσες επιπτώσεις των δημοσιονομικών περικοπών και μειώσεων στο Πανεπιστήμιο την περίοδο της κορύφωσης της οικονομικής κρίσης. Δεν χρειάστηκε τίποτα περισσότερο από αυτή την αρχική άμεση διτύπωση της κοινής μας βούλησης, τη διαμόρφωση αυτής της σκέψης σε άμεσο προγραμματισμό προς υλοποίηση. Το σχέδιο και την απόφαση αυτή υποστήριξαν με ενθουσιασμό τότε ο καθηγητής Γιάννης Σκαλτσάς από την ΑΣΚΤ και ο συνάδελφος Περικλής Αντωναρόπουλος από το προσωπικό του Υπουργείου, συμβάλλοντας καθημερινά τα μέγιστα, σε κάθε φάση της οργάνωσης και επιμέλειας της έκθεσης μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Τα έργα βγήκαν, ανασύρθηκαν από τους χώρους αποθήκευσης, αρχειοθέτησης, της Συλλογής της ΑΣΚΤ, αναπτύχθηκαν σε μια πολυφωνική έκθεση μεγά-

λης κλίμακας στους χώρους του Υπουργείου, αναδεικνύοντας την επικοινωνιακή εξωστρέφειά τους, τον λόγο και τις αφηγήσεις τους, πολλαπλασιάζοντας την επενέργειά τους μέσα από τη δυναμική λειτουργία του περιβάλλοντος που αυτά συγκροτούν.

Στους δυο τρεις μήνες που ακολούθησαν, 230 έργα από τη συλλογή της Σχολής με έργα των πρόσφατων αποφοίτων μας –έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, εγκαταστάσεις, χαρακτηριστικά, σχέδια και φωτογραφίες– είχαν αναπτυχθεί και υποδέχονταν κάθε επισκέπτη του Υπουργείου. Εργαζόμενοι, προσωπικό, εκπαιδευτικοί, μαθητές, συνεργάτες του Υπουργείου έρχονταν με την είσοδό τους σε μια απρόσμενη επαφή με τα έργα της έκθεσης και το δυναμικό, ενεργητικό περιβάλλον που δημιουργεί η συνύπαρξή τους στον χώρο. Από την πρώτη στιγμή –πριν από τα εγκαίνια– είχαμε καταλάβει πως η ιδέα, το εγχείρημα αυτό, όχι μόνο είχε πετύχει αλλά παρήγε –και παράγει ακόμα– πολλαπλάσια αποτελέσματα.

Ενδεικτικά, ξεχωρίζω –μεταξύ άλλων– και θέλω να αναφερθώ στον ενθουσιασμό του Υφυπουργού Παιδείας της Κίνας, κατά την τότε επίσκεψή του στον Υπουργό Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο, ο οποίος ζήτησε με ενδιαφέρον να δει όλα τα έργα της έκθεσης πριν προχωρήσει στην προγραμματισμένη συνάντηση εργασίας, δηλώνοντας μάλιστα ότι επιστρέφοντας στη χώρα του θα αξιοποιήσει αυτή την ιδέα.

Σήμερα, δέκα χρόνια μετά, η πρωτοβουλία αυτή και η συνεργασία των δύο φορέων εκλαμβάνεται ως αυτονόητη, τότε όμως δεν ήταν καθόλου αυτονόητη. Το ασφυκτικό πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο που βιώναμε το 2012, μεσοσύσης της κρίσης και της «ελεγχόμενης» χρεοκοπίας της χώρας, δεν άφηνε εύκολα περιθώρια για καλλιτεχνικές προτεραιότητες. Η οικονομική ασφυξία, οι διαρκείς μειώσεις και η συνεχής απώλεια κοινωνικών κατακτήσεων είχαν κλονίσει το κοινό αίσθημα του πολίτη, εγκαθιδρύοντας ως συνθήκη ζωής τη γενικευμένη αβεβαιότητα και επισφάλεια. Το παρόν βιώνόταν ως απώλεια. Ένα δυστοπικό περιβάλλον για καλλιτεχνικά εγχειρήματα και παρεμβάσεις (πέρα από τον πολιτικό εξωτισμό της κρίσης στην τέχνη, που ακολούθησε λίγα χρόνια μετά).

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο η ΑΣΚΤ έπρεπε να βρει και να αρθρώσει ένα σχέδιο ακαδημαϊκής εξωστρέφειας, να συνδεθεί άμεσα, πολύτροπα και καθημερινά μετέχοντας, παρεμβαίνοντας στον κοινό δημόσιο χώρο και στον χώρο του πολίτη. Να καταστήσει αισθητή την παρουσία της, το έργο της, τη συμβολική λειτουργία και την αναγκαιότητα της τέχνης και της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης ακόμα και στους δύσκολους καιρούς.

Στην κατεύθυνση αυτή είχαν προηγηθεί μικρές αλλά σημαίνουσες εικαστικές παρεμβάσεις με τις δημόσιες τοιχογραφίες που πρότεινε η ΑΣΚΤ σε συνεργα-

σία με το ΥΠΕΚΑ στον δημόσιο χώρο της πρωτεύουσας (2010–2011), οι οποίες διέγειραν μια ακολουθία δράσεων-παρεμβάσεων από φορείς και πρωτοβουλίες. Η μικρή αλλά σημαίνουσα κοινωνικά δράση της τοιχογράφησης του μπετονένιου χώρου προαυλισμού των ανήλικων κρατουμένων στις φυλακές του Αυλώνα. Μια συνεργασία της ΑΣΚΤ με τον διευθυντή του γυμνασίου ανήλικων κρατουμένων Πέτρο Δαμιανό, με την καθοδήγηση της ομάδας εθελοντών φοιτητών από τον καθηγητή Γιάννη Σκαλτσά και με τη συμμετοχή ανήλικων κρατουμένων.

Σε αυτήν τη δυσμενή πολιτική συγκυρία, η εικαστική παρέμβαση της Σχολής στο Υπουργείο λειτούργησε εξ αρχής με δυναμική εξωστρέφεια και ακαδημαϊκή πολιτική ανταποδοτικότητα, προβάλλοντας άμεσα και έμπρακτα το έργο, την προσφορά και την αποστολή της ΑΣΚΤ μέσα στον διαχωρισμένο, διακριτό χώρο της πολιτικής διακυβέρνησης της δημόσιας παιδείας. Κι ίσως πρέπει εδώ να πω ότι τα έργα (και η τέχνη) δεν ακολουθούν πολιτικές αποχρώσεις, ασκούν τη δική τους πολιτική επενέργεια και πραγματεύονται το δικό τους νόημα. Η συνεργασία αποδείχθηκε μια καλή ιδέα και ακόμη περισσότερο μια καλή πρακτική ουσιαστικής συνέργειας των δύο φορέων, χωρίς οικονομικό κόστος, με μεγάλες ανταποδόσεις τόσο στην ευρύτερη λειτουργία και το περιβάλλον του Υπουργείου όσο και στην προβολή του έργου της ΑΣΚΤ.

Η έκθεση επισημαίνει έκδηλα προς την εκάστοτε πολιτική ηγεσία την πραγματική αναγκαιότητα και τη συμβολή της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στην Παιδεία. Προβάλλει τη διαμορφωτική επενέργεια και συμβολή της τέχνης στη γνώση, την έκφραση και την ολοκληρωμένη συγκρότηση των μαθητών. Ασκεί μια καθημερινή εσωτερική πολιτική πίεση, ως μια διαρκής υπενθύμιση της σημασίας της τέχνης μέσα στο ίδιο το κέντρο της πολιτικής διακυβέρνησης της Παιδείας.

Η έκθεση προσέλκυσε χιλιάδες επισκέπτες. Ακολούθησαν οργανωμένες επισκέψεις σχολείων. Οργανώθηκε ένα πλήρες πρόγραμμα καλλιτεχνικών εκπαιδευτικών εργαστηρίων με μαθητές της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τακτικά οι ισόγειοι χώροι μετατρέπονταν σε ζωντανά εργαστήρια έκφρασης και εικαστικής εκπαίδευσης. Πολλές φορές το μεγάλο αμφιθέατρο του ισόγειου γέμισε μαθητές, το Υπουργείο «χωρούσε» παράλληλα με τη συμβατική του λειτουργία κι ένα ζωντανό, διαρκές σχολείο τέχνης και έκφρασης.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, την οργάνωση των επισκέψεων των σχολείων και τα παράλληλα καλλιτεχνικά εργαστήρια στον χώρο, που προτάθηκαν από τον Περικλή Αντωνρόπουλο, ανέλαβε σχεδόν με όρους αφοσίωσης ο συνάδελφος εικαστικός Νίκος Έξαρχος ο οποίος συνεχίζει ακόμα. Στον Νίκο Έξαρχο και το ζωντανό του ενδιαφέρον για αυτήν τη δράση χρωστάμε και όλο το

καταγραφικό φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό που αποτελεί το σώμα αυτής της έκδοσης.

Η εικαστική έκθεση, παρέμβαση και δράση διαμόρφωνε από μέσα, αυθόρμητα, εθελοντικά, σχεδόν χωρίς τυπική ιεραρχικότητα, τη μικρή εσωτερική ομάδα εργασίας που συνέβαλε στην υλοποίηση, τη βιωσιμότητα και την επέκταση του έργου.

Ακολούθησε η συμβολή του Χάρη Ρέτσου στην κατεύθυνση της ερευνητικής αξιοποίησης, τεκμηρίωσης και ανάπτυξης υποδομών για τη Συλλογή της ΑΣΚΤ. Το αίτημα αναζήτησης οικονομικών πόρων για μια έκδοση προβολής του έργου της Σχολής βρήκε θετική ανταπόκριση χάρη στις προσπάθειες της εκλεκτής συναδέλφου Ντίνας Σπυροπούλου, που πρόσφατα αποχώρησε από τη Σχολή.

Τα έργα των αποφοίτων μας, παρότι ανήκουν στην πρώτη διαμορφωτική περίοδο της μαθητείας τους στην ΑΣΚΤ, εγγράφουν και φέρουν συχνά μια ισχυρή αδιαπραγμάτευτη Αλήθεια που συνδέεται με την απόφασή τους να γίνουν καλλιτέχνες και τον αδιαπραγμάτευτο χαρακτήρα της νεότητάς τους. Παρά τις όποιες πιθανές επιδράσεις, επιρροές έχουν δεχθεί και αφομοιώσει δημιουργικά στο προσωπικό τους έργο, απηχούν πολύτροπες, πολυφωνικές διαδρομές, καλλιτεχνικές τάσεις, εκφραστικούς ψυχισμούς που κατακλύζονται από το σύγχρονο αίσθημα του κόσμου στον οποίο οι νέοι καλλιτέχνες της Σχολής ζουν, μετέχουν, διεκδικούν δυναμικά και εκφραστικά να αλλάξουν. Ο χαρακτήρας τους αυτός προσλαμβάνεται άμεσα και απροσχημάτιστα από τον θεατή, ανοίγοντας έναν ευθύ, ενεργό διάλογο θέασης, ανάγνωσης-πρόσληψης και συγκίνησης αντί μιας αισθητικής θέασης θαυμασμού ή καταξίωσης.

Αυτή η αυθόρμητη, απρόσμενη επαφή του κοινού, των επισκεπτών του υπουργείου, των μαθητών με τα σύγχρονα έργα των αποφοίτων της ΑΣΚΤ δεν λειτουργεί εξωραϊστικά ή διακοσμητικά για τον χώρο –δεν ήταν αυτός ο στόχος μας–, λειτουργεί πραγματικά ως απρόβλεπτη συνάντηση, επαφή, διεγείροντας μια λεπτή, σύνθετη διεργασία που εγγράφεται με τον τρόπο της στην καθημερινή εμπειρία.

Από τον χαρακτήρα και τις αρχικές προϋποθέσεις της, η έκθεση καταργεί τα στεγανά της εστίασης σε ένα ειδικό ή μνημένο κοινό που αναλογεί στον χώρο των θεσμοθετημένων καλλιτεχνικών εκθέσεων και εκδηλώσεων, κι εκεί έγκειται το ενδιαφέρον της. Χτίζει μια γέφυρα που επιτρέπει, υπαγορεύει το πέρασμα, τη συνάντηση, την επικοινωνία δύο χώρων.

Η καλλιτεχνική εργασία και δημιουργία συνυπάρχει, παράλληλα και συνάμα διακριτά, με τον χώρο και τις λειτουργίες του Υπουργείου. Επενεργεί και διεγείρει ένα μεσοδιάστημα μιας συνάντησης του βλέμματος, της συγκίνησης,

ίσως και της σκέψης που ενεργοποιεί τη δύναμη, τη λειτουργία και το νόημα, τη σημασία του συμβολικού. Διεργασίες που δεν αφορούν μια διακόσμηση χώρου, αλλά συνθέτουν, έστω και στιγμιαία, μια συνύφανση της υπόθεσης της Παιδείας, της Τέχνης και του Πολιτισμού.

Αυτό ήταν το πνεύμα και οι σκέψεις που μοιραστήκαμε στο ξεκίνημα της πρωτοβουλίας, του εγχειρήματος, ώστε να υλοποιήσουμε αυτή την εκθεσιακή δράση, κι εδώ οφείλω να ευχαριστήσω τον συνάδελφο Θ. Παπαθεοδώρου για αυτή την ωραία συνάντηση.

Το 2017 η έκθεση στο Υπουργείο Παιδείας συνεχίζεται, αναδιαμορφώνεται και επεκτείνεται σε όλους τους ορόφους του κτηριακού συγκροτήματος, τα 230 έργα του 2012 έφτασαν περίπου τα 800 και κατέκλυσαν όλους τους κοινόχρηστους χώρους εργασίας. Μια εμβληματικών διαστάσεων εικαστική παρέμβαση διάρκειας, απόρροια της ενθουσιώδους συνεργασίας του αείμνηστου εκλεκτού συναδέλφου και φίλου Γιάννη Παντή, Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου τότε –αυτού που πίστεψε περισσότερο από όλους μας σε αυτή την υπόθεση– και του Πρύτανη Πάνου Χαραλάμπους, που συνέχισε έκτοτε και έκανε αυτή την πρωτοβουλία εκθεσιακό θεσμό σε πολλούς ακόμα δημόσιους φορείς.

Σήμερα οι εκθεσιακές δράσεις και παρεμβάσεις συνεχίζονται από την Πρυτανεία του Νίκου Τρανού. Ενδεικτικά αναφέρω την έκθεση έργων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων σε επιμέλεια του κοσμήτορα της ΑΣΚΤ καθηγητή Άγγελου Αντωνόπουλου, και στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Και διαρκεί πολύ ακόμα.

Η μικρή ιστορία της δημιουργίας του «Σχολείου Τέχνης»

Θεόδωρος Π. Παπαθεοδώρου

Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, πρώην Υφυπουργός Παιδείας

Η ιδέα της δημιουργίας του «Σχολείου Τέχνης» γεννήθηκε το καλοκαίρι του 2012, λίγες μέρες μετά τον ορισμό μου ως Υφυπουργού Παιδείας, κατά την επίσκεψή μου στον χώρο στον οποίο φυλασσόταν η συλλογή των έργων τέχνης του Υπουργείου Παιδείας. Ο «χώρος» ήταν μια μικρή αποθήκη στο υπόγειο του κτηρίου στο Μαρούσι, όπου βρίσκονταν στοιβαγμένα, σκονισμένα και σε κατάσταση εγκατάλειψης εκατοντάδες έργα τέχνης, ιδιοκτησίας του Υπουργείου, πολλά από αυτά σπάνια και μεγάλης αξίας. Πραγματικοί θησαυροί ήταν τα περισσότερα, από έργα του Γαΐτη μέχρι μια φωτογραφία σε κορνίζα του Κωστή Παλαμά διά χειρός Nelly's. Με την εποπτεία των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου, ο χώρος ασφαλίστηκε και ξεκίνησε η καταγραφή και η φωτογράφιση της Συλλογής. Το πλέον κρίσιμο ζήτημα ήταν όμως η συντήρηση των έργων. Απευθύνθηκα τότε στον εκλεκτό φίλο και συνάδελφο Γιώργο Χαρβαλιά, Πρύτανη της ΑΣΚΤ, με την παράκληση να αναλάβει επιστημονικός υπεύθυνος του έργου Ψηφιοποίησης και Τεκμηρίωσης της Συλλογής Έργων του Υπουργείου Παιδείας, με τη συνδρομή του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αιγάλεω και με τη διοικητική υποστήριξη του συνεργάτη μου στο Υπουργείο και αγαπητού φίλου, εικαστικού Περικλή Αντωναρόπουλου. Η συνεργασία αυτή υπήρξε καταλυτική. Μέσα στο σύντομο διάστημα λίγων μηνών η ψηφιοποίηση και αποκατάσταση της Συλλογής του Υπουργείου είχε ολοκληρωθεί. Η Συλλογή είχε διασωθεί και μπορούσε πλέον να αξιοποιηθεί.

Έτσι αποφασίσαμε να δώσουμε συνέχεια στη συνεργασία του Υπουργείου με την ΑΣΚΤ και να δημιουργήσουμε το «Σχολείο Τέχνης», δηλαδή τη μεγαλύτερη γκαλερί σύγχρονης τέχνης της Αθήνας στους χώρους υποδοχής του ισογείου του Υπουργείου Παιδείας, μια έκθεση δημόσιου χαρακτήρα, όπου για πρώτη φορά θα παρουσιάζονταν εκατό έργα ζωγραφικής και γλυπτικής από αποφοίτους της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών των ετών 1990–2008. Τα εγκαίνια του «Σχολείου Τέχνης» έγιναν στις 29 Νοεμβρίου 2012, με την παρουσία του (τότε) Υπουργού Παιδείας Κωνσταντίνου Αρβανιτόπουλου, όλων ημών, εκπροσώπων πολιτικών κομμάτων, πρυτανικών αρχών πανεπιστημίων, της εκπαιδευτικής κοινότητας, ανθρώπων των γραμμάτων και του πολιτισμού. Ήταν ιδιαίτερη η ικανοποίηση για όλους τους συντελεστές αυτού του εγχειρήματος το γεγονός ότι το Υπουργείο Παιδείας άνοιγε τις πόρτες του στο κοινό, για μια εικαστική έκθεση σε εργασιακό χώρο, στην περίοδο της μεγάλης δημοσιονομικής, κοινωνικής και πολιτικής κρίσης που περνούσε τότε η χώρα μας, στέλνοντας ένα μήνυμα αισιοδοξίας και ελπίδας για τον ρόλο της παιδείας, της τέχνης και του πολιτισμού. Η έκθεση, ανοικτή στις επισκέψεις σχολικών μονάδων, αλλά και του ευρύτερου κοινού με ελεύθερη είσοδο, προβλεπόταν αρχικά να διαρκέσει δύο μήνες. Πολύ γρήγορα, η προσέλευση χιλιάδων μαθητών, δασκάλων και καθηγητών από τις εκπαιδευτικές μονάδες της Αθήνας αλλά και όλης της χώρας ήταν τέτοια που οδήγησε στην απόφαση της παράτασης της έκθεσης και τελικά της μετατροπής της σε μόνιμη. Από τότε, ο «εκθεσιακός χώρος» επεκτάθηκε σταδιακά στο σύνολο των εγκαταστάσεων του Υπουργείου. Το «Σχολείο Τέχνης» στην εξέλιξή του έγινε θεσμός και παράλληλα ένα τοπόσημο για το Υπουργείο Παιδείας.

Δέκα χρόνια μετά, το «Σχολείο Τέχνης» συνεχίζει την αναπτυξιακή πορεία του συμβάλλοντας στον πολιτισμό, στη γνώση και στην τέχνη, συνδέοντας τους αποφοίτους της ΑΣΚΤ με την εκπαιδευτική κοινότητα, με τη στήριξη πάντα των ανθρώπων που πίστεψαν στη δημιουργία, στην προσφορά του και στην επιτυχία του.

Ποιος ο λόγος της έκθεσης της Συλλογής της ΑΣΚΤ στον χώρο του Υπουργείου; Τι προσδοκά το Υπουργείο Παιδείας και η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών από αυτήν τη συνεργασία;

Ο λόγος είναι το χρέος. Το ηθικό μας χρέος να επιστραφεί η σύγχρονη ελληνική τέχνη στον τόπο της. Εκεί όπου γεννήθηκε. Στον ζωτικό χώρο του μέσου πολίτη που δεν είχε ποτέ την ευκαιρία να επισκεφθεί κάποια γκαλερί ή κάποιο μουσείο σύγχρονης τέχνης.

Στους εργαζόμενους και στους επισκέπτες, στα σχολεία και στους μαθητές. Να διαρραγεί η προνομιακή σχέση της με ένα κοινό μνημένων φιλότεχνων και να γίνει καθημερινότητα για τους πολλούς.

Γιατί η Τέχνη παράγεται από την κοινωνία και πρέπει να επιστρέφει σε αυτήν.

Γιατί πρέπει να μάθουμε να αντικρίζουμε το διαφορετικό με ευγένεια και το άγνωστο με θάρρος.

Γιατί η καθημερινή επαφή με την τέχνη και συνεπώς η ενδυνάμωση της κριτικής σκέψης παράγει ευφυέστερους πολίτες και οι «ευφυείς θεατές» δημιουργούν καλύτερες κοινωνίες...

Περικλής Αντωναρόπουλος

Μέλος Ε.ΔΙ.Π. της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών

Στιγμιότυπα από το άνοιγμα της έκθεσης «Σχολείο Τέχνης»
στο Υπουργείο Παιδείας, τον Νοέμβριο του 2012.

2.

«Παιδεία Τέχνας Κατεργάζεται»

2017

Εκθεσιακή παρέμβαση της ΑΣΚΤ στο Υπουργείο Παιδείας

800 έργα της Συλλογής Αποφοίτων
του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών

Έκθεση αφιερωμένη στη μνήμη του Γιάννη Παντή,
πρώην Γενικού Γραμματέα του ΥΠΑΙΘΠΑ

Η τέχνη μορφοποιός δύναμη

Πάνος Χαραλάμπους

Εικαστικός, Καθηγητής, πρώην Πρύτανης ΑΣΚΤ

Δεν σπεύσαμε να κάνουμε προτάσεις στολισμού, διακόσμησης, ανακαίνισης των δημοσίων κτηρίων – χωρίς να υποτιμούμε αυτές τις μέριμνες κατοίκησης των χώρων εργασίας!

Η τέχνη ως μορφοποιός δύναμη, “formende Kraft”... Η νεότητα ως μορφή ζωής, ως ανησυχία και ευαισθησία – ενίοτε και ως «αυθάδεια»... υπερβαίνουν ως υποθέσεις τα στενά όρια της θεσμικότητας και του καλλωπισμού. Καθίστανται πρωταρχικές, αναγκαίες. Όχι συμπλήρωμα, ακολούθημα του βίου. Σε συμβολικό επίπεδο, πρότυπο πράξεων δημιουργικών για το σύνολο των πολιτών έτσι ώστε να συντελείται αυτό που ονομάζουμε «κοινωνική γλυπτική» χωρίς να διαχωρίζονται σε ενεργητικούς, δρώντες, και σε παθητικούς αποδέκτες, θεατές. Όλοι συνυπάρχουμε σε μια «μέση φωνή», μια δημοκρατική κατάσταση.

Έπειτα είναι η θεσμική συνεργασία! Πόσες πρωτοβουλίες υπουργών, ακαδημαϊκών δασκάλων, γραμματέων χρειάστηκαν για να ξεπεραστεί το στερεότυπο του «τελεσφόρου υπαλλήλου» που μετριέται με τον αριθμό των νομοσχεδίων που διεκπεραίωσε, με τις γραφειοκρατικές εργατοώρες που συμπλήρωσε, πρωτοβουλίες εκείνων που ως φιλότεχνα υποκείμενα ανοίχθηκαν διαισθητικά στην εκπαιδευτική κοινότητα. Ο Θ. Παπαθεοδώρου, ο Κ. Αρβανιτόπουλος, ο Ν. Φίλης, ο Γ. Δραγασάκης, ο Α. Χαρίτσης, ο Κ. Γαβρόγλου, ο Γ. Παντής... Αξίζει ιδιαίτερη μνεία στον τελευταίο, μακαρίτη πια, γιατί έγινε ο πολλαπλασιαστής της θεσμικής συνεργασίας ως θιασώτης της διαμορφωτικής επενέργειας των τεχνών στην εκπαίδευση, σ' όλα τα στάδια και τα επίπεδα!

Όσον αφορά την ΑΣΚΤ ο δικός μας ρόλος, το χρέος, το καθήκον έναντι της πολιτείας είναι να λειτουργεί ως πρότυπο δημιουργικότητας όχι μόνο στο συμβολικό αλλά και στο πραγματικό.

Είθε αυτή η εμπειρία να αποτελέσει το προανάκρουσμα μελλοντικών δράσεων. Όλα τα δημόσια κτήρια, πρεσβείες ανά τον κόσμο, υπουργεία, πανεπιστήμια, φυλακές, αναμορφωτήρια κ.λπ., όλα τα «άχαρα κτήρια» να δεχτούν τα «δώρα» της νεανικής δημιουργικότητας, της ομορφιάς, της ελπίδας!

Ένα σημείωμα στη μνήμη του Γιάννη Παντή...

Κώστας Γαβρόγλου*

Ο Γιάννης Παντής ήταν καθηγητής Οικολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας. Έπειτα από μια καρδιακή κρίση απεβίωσε τον Οκτώβριο του 2017. Ήταν 60 ετών. Μια μέρα μάς ανακοίνωσε με τον θριαμβευτικό αλλά και θεατρικό τρόπο που συνήθιζε: «Θα γίνει ο μεγαλύτερος εκθεσιακός χώρος στην Αθήνα». Οτιδήποτε ξέφευγε από την κανονικότητα μας το ανακοίνωνε και με μια θεατρικότητα – ένα όμορφο κατάλοιπο της ζακυνθινής καταγωγής του. «Συμφωνήσαμε» συνέχισε «με την ΑΣΚΤ να μας δανείσουν τετρακόσια έργα αποφοίτων της Σχολής, που θα διακοσμούν τους διαδρόμους των ορόφων και αρκετά γραφεία». Οι περισσότεροι που τον άκουσαν να ανακοινώνει αυτό το project δεν τον πήραν στα σοβαρά. «Προχώρα. Πρόσεχε, όμως, να μην μας κοστίσει πολλά». Μέρες τρόικας γαρ, και το ταμείο ήταν άδειο.

Στους χώρους εισόδου του Υπουργείου είχαν ήδη εγκατασταθεί διάφορα έργα τέχνης. Η πρωτοβουλία Παντή ήταν να υπάρξει κάτι αντίστοιχο και σε όλους τους διαδρόμους των τριών ορόφων του Υπουργείου. Και τα κατάφερε. Μαζί με τους ακούραστους Γιάννη Σκαλτσά και Περικλή Αντωναρόπουλο. Είχε τη χαρά να δει την πρωτοβουλία του να υλοποιείται. Διπλή, όμως, χαρά είχαμε όλοι όσοι περπατούσαμε πλέον στους διαδρόμους. Πολλές διπλωματικές εργασίες φοιτητριών και φοιτητών μάς «μιλούσαν» από τους τοίχους του Υπουργείου. Ενός άχαρου κτηρίου, κατασκευασμένου για τις ανάγκες της Ολυμπιάδας του 2004, χωρίς καμία αρχιτεκτονική άποψη. Τα έργα αυτά, όμως, κατάφεραν να ακυρώσουν τον άχαρο χαρακτήρα του κτηρίου, μεταμορφώνοντας το εσω-

τερικό του. Κατάφεραν, επίσης, να «ζωντανέψουν» το κτήριο. Πολλά δημοτικά σχολεία ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας να επισκεφθούν το Υπουργείο και έτσι γίναμε ένα μεγάλο εικαστικό εργαστήριο. Τα παιδιά άπλωναν τα χαρτιά τους και τις μπογιές τους στο πάτωμα, στο χολ της εισόδου, και οι εκπαιδευτικοί μαζί με τον Νίκο Έξαρχο, στον οποίο το Υπουργείο είχε αναθέσει τον συντονισμό των επισκέψεων, τα παρότρυναν να μιλήσουν για διάφορα αφηρημένα έργα τέχνης, να ζωγραφίσουν τη δική τους εκδοχή. Ήταν μια έμπρακτη απόδειξη ότι τέτοιες πρωτοβουλίες έχουν τεράστιες δυνατότητες.

Δεν θα ήθελα να γράψω τα προφανή για τη σημασία της τέχνης στα δημόσια κτήρια και τους δημόσιους χώρους. Οι κακοποιημένες πόλεις μας και η θλιβερή κατάσταση των δημόσιων κτηρίων μας θα μπορούσαν να βρουν μία έστω μικρή διέξοδο, αν υπήρχε μια παρέμβαση των εικαστικών τεχνών. Ο Γιάννης Παντής και η τότε διοίκηση της ΑΣΚΤ απέδειξαν ότι μπορούν να γίνουν τέτοιες παρεμβάσεις.

Ενδεχομένως, η πιο ενδιαφέρουσα εμπειρία μας να ήταν η ακόλουθη: στο Υπουργείο είχαμε πολλές επισκέψεις αλλά και «επισκέψεις». Οι δεύτερες ήταν δύσκολες και ενίοτε ενδιαφέρουσες. Ύστερα από μια τέτοια «επίσκεψη» είδαμε πως, ανάμεσα σε δύο πίνακες στην είσοδο, είχε γραφτεί στον τοίχο με μαύρη μπογιά «Η Ιστορία γράφεται με ανυπακοή» και από κάτω υπήρχε η υπογραφή «ανυπόταχτος μαθ.». Να σημειώσω πως όλοι οι επισκέπτες –και θέλω να το υπογραμμίσω– σεβάστηκαν τα έργα τέχνης, δεν είχαμε καμία καταστροφή. Θεώρησα πως η συγκεκριμένη παρέμβαση θα έπρεπε να μείνει έτσι όπως ήταν. Και έμεινε έτσι για έναν σχεδόν χρόνο, όταν κάποιος γραφειοκράτης, χωρίς να έχει πάρει καμία εντολή, πήρε την πρωτοβουλία να καθαρίσει τον τοίχο.

* Ο Κώστας Γαβρόγλου είναι Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και πρώην Υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων του ΣΥΡΙΖΑ, την τριετία 2016–2019.

Το 2017 η έκθεση στο Υπουργείο Παιδείας αναδιαμορφώνεται και επεκτείνεται σε όλους τους ορόφους του κτηριακού συγκροτήματος, τα 230 έργα του 2012 έφτασαν περίπου τα 800 και κατέκλυσαν όλους τους κοινόχρηστους χώρους εργασίας. Μια εμβληματικών διαστάσεων εικαστική παρέμβαση διαρκείας, απόρροια της ενθουσιώδους συνεργασίας του αείμνηστου Γιάννη Παντή, Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου τότε –αυτού που αγάπησε, πίστεψε και επένδυσε περισσότερο από όλους μας σε αυτή την υπόθεση– και του Πρύτανη Πάνου Χαραλάμπους, που συνέχισε έκτοτε και έκανε αυτή την πρωτοβουλία εκθεσιακό θεσμό σε πολλούς ακόμα δημόσιους φορείς.

Δυστυχώς ο Γιάννης Παντής έφυγε από τη ζωή απρόσμενα, την ώρα που εργαζόταν μέσα στο Υπουργείο, λίγες μέρες πριν ανοίξει η έκθεση που με ενθουσιασμό είχε προετοιμάσει.

Αυτό που πρέπει όμως να θυμόμαστε και να μνημονεύουμε είναι ότι ως Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας ο Γιάννης Παντής εργάστηκε με ιδιαίτερη θέρμη και προσωπική αφοσίωση για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Το αποτύπωμά του θα υπάρχει πάντα στους χώρους στους οποίους εκτίθενται τα έργα και ιδιαίτερα στο Υπουργείο Παιδείας. Η έκθεση «Παιδεία Τέχνες Κατεργάζεται» είναι αφιερωμένη στη μνήμη του.

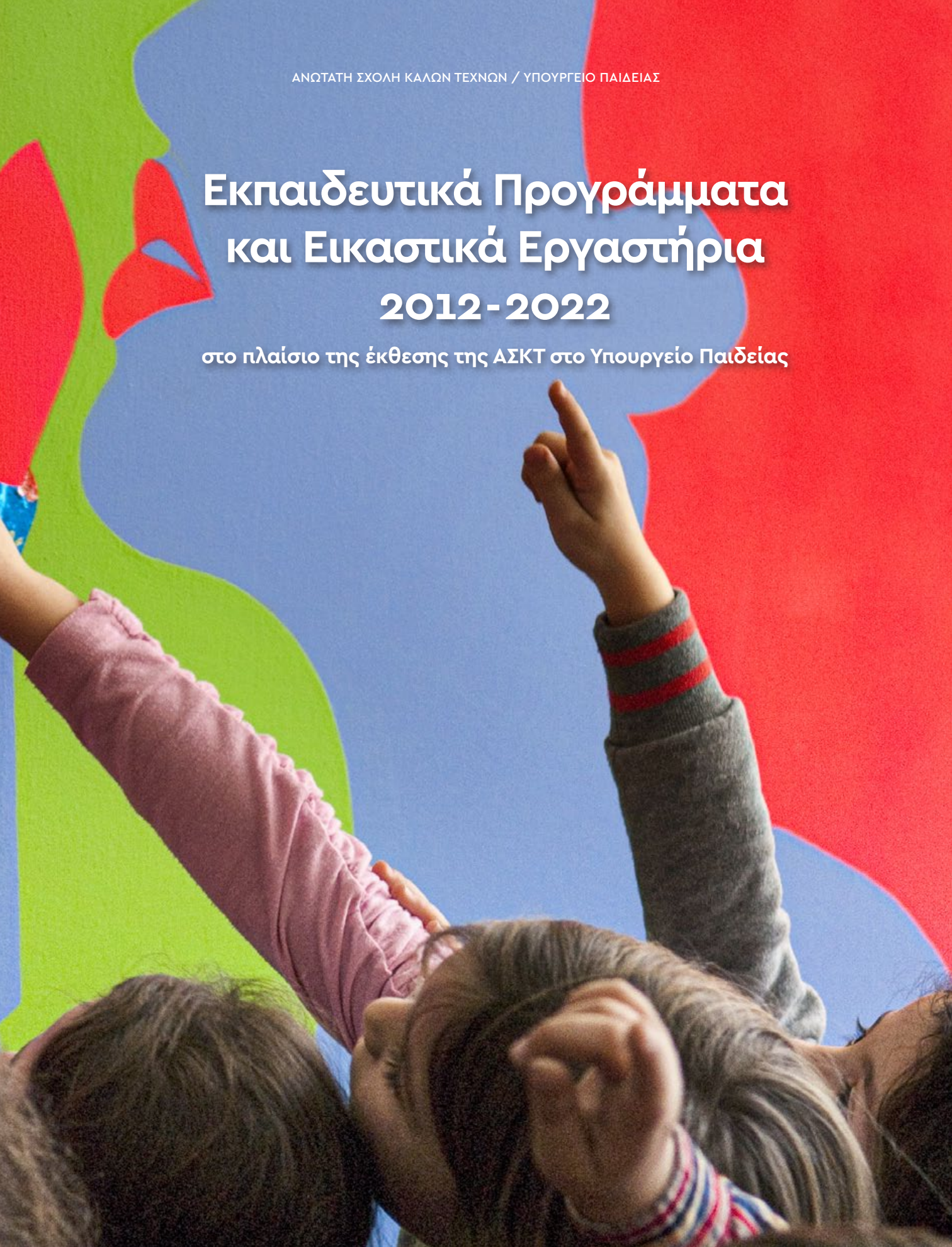

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ / ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Εικαστικά Εργαστήρια 2012-2022

στο πλαίσιο της έκθεσης της ΑΣΚΤ στο Υπουργείο Παιδείας

Εκπαιδευτικά Προγράμματα 2012-2022

Νίκος Έξαρχος*

Τον Δεκέμβριο του 2012 ολοκληρώνεται η παρουσίαση των 230 έργων της Συλλογής των αποφοίτων της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών και πραγματοποιούνται τα εγκαίνια του «Σχολείου Τέχνης».

Άμεσα αποστέλλεται ανοικτή πρόσκληση στα σχολεία όλης της χώρας. Η συμμετοχή ήταν απρόσμενη. Εκατοντάδες σχολεία ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση. Τότε δέχτηκα την πρόταση από τον φίλο και συνάδελφο εικαστικό Περικλή Αντωνάρου, συνεργάτη του Υφυπουργού, να αναλάβουμε την οργάνωση των επισκέψεων των σχολείων με παράλληλες ξεναγήσεις και εικαστικά εργαστήρια. Πάνω από 3.000 μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων συμμετείχαν τότε στο πιλοτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σχολείο Τέχνης».

Η αρχή έγινε. Η συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας με την ΑΣΚΤ συνεχίζεται. Το 2017, ο αείμνηστος Γιάννης Παντής, Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΙΘΠΑ, αποφασίζει σε συνεργασία με τον τότε Πρύτανη της ΑΣΚΤ, Πάνο Χαραλάμπους, την επέκταση της έκθεσης σε όλους τους χώρους του συγκροτήματος. Παράλληλα διευρύνεται και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της έκθεσης «Παιδεία Τέχνας Κατεργάζεται».

Περισσότερα από 60 σχολεία, 140 εκπαιδευτικοί και 3.000 μαθητές Νηπιαγωγείων, Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων και σχολικών μονάδων Ειδικής Αγωγής συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό αυτό Πρόγραμμα. Οι καθημερινές επισκέψεις σχολείων φέρνουν σε επαφή χιλιάδες μαθητές και μαθήτριες με τη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή των αποφοίτων της ΑΣΚΤ.

Ακολουθώντας μια διαδραστική προσέγγιση των εικαστικών έργων της έκθεσης, προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε τα έργα μέσα από μια σειρά ερωτημάτων που θέτουν τα έργα στους επισκέπτες. Μαζί με τα παιδιά αλληλεπιδρούμε, εξοικειωνόμαστε με την εικαστική γλώσσα, ανιχνεύουμε οπτικούς κώδικες των έργων και ανακαλύπτουμε την αξία του χρώματος, της φόρμας, της σύνθεσης, της κλίμακας, της ματιέρας, τη διαφοροποιημένη χρήση των υλικών και τα συμβολικά στοιχεία ενός έργου.

Οι μαθητές σταδιακά εκπαιδεύονται στις πολλαπλές ανοιχτές ερμηνείες του εικαστικού έργου και μας προσφέρουν ένα ευρύ πεδίο ανάγνωσής του, χρήσιμο για μια περαιτέρω εκπαιδευτική επεξεργασία. Οι προσεγγίσεις των παιδιών ξεπερνούν σε πολλές περιπτώσεις τις προσδοκίες μας καλώντας μας να δούμε μέσα από τη δική τους «ανόθευτη» ματιά.

Η περιήγηση στους χώρους της έκθεσης ξεφεύγει από τα όρια μιας απλής ξενάγησης, ενδυναμώνεται από την ενεργή συμμετοχή των παιδιών, μέσα από τη συζήτηση και τα εργαστήρια που ακολουθούν. Διαμορφώνεται ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα ακολουθώντας μια πολυαισθητηριακή προσέγγιση, διερεύνηση και ερμηνεία.

Ο χώρος του Υπουργείου μετατρέπεται σε χώρο δημιουργίας. Πάγκοι εργασίας, χρώματα, πινέλα και ευτελή υλικά της καθημερινότητας καταλαμβάνουν δυναμικά το φουαγιέ της Κεντρικής Υπηρεσίας αιφνιδιάζοντας υπαλλήλους και επισκέπτες του Υπουργείου. Μέσα από διαφοροποιημένα εικαστικά εργαστήρια, μετασχηματίζουμε σκέψεις και συναισθήματα, επιτυγχάνοντας μια πολυαισθητηριακή εξερεύνηση και ερμηνεία του κόσμου. Πρωτότυπα ζωγραφικά έργα και ευφάνταστες μικρογλυπτικές κατασκευές δημιουργούνται μέσα στο ίδιο εικαστικό περιβάλλον της έκθεσης.

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, χωρίς να αγνοεί τις ψυχαγωγικές παραμέτρους, εστιάζει στην παιγνιώδη μάθηση και τα εκπαιδευτικά οφέλη είναι ορατά: Ενισχύεται η αυτοέκφραση των παιδιών με τη μέθοδο της ομαδοσυνεργατικής μάθησης, καλλιεργούνται κοινωνικές δεξιότητες και επιτυγχάνεται η μάθηση μέσω βιωματικών εργαστηρίων και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Ο διαθεματικός χαρακτήρας των εικαστικών εργαστηρίων ενθαρρύνει τα παιδιά να παρατηρούν, να πειραματίζονται, να ερευνούν, να εμπνέονται ξεδιπλώνοντας πολύπλευρα τη δημιουργικότητά τους.

Παρ' όλες τις αντίξοες συνθήκες που διαμορφώθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα συνεχίζεται και στις μέρες μας με το «Βιωματικό Πρόγραμμα STEAM» σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και Καινοτομίας.

Έχοντας ως αρχή ότι η εκπαίδευση είναι αναφαίρετο δικαίωμα όλων των ανθρώπων και με τη βαθιά πεποίθηση ότι η τέχνη παρέχει δυνατότητες συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και προώθησης της κοινωνικοποίησης των παιδιών αλλά και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσω του Εκπαιδευτικού Προγράμματος επιχειρούμε να φέρουμε πιο κοντά τους μαθητές με την τέχνη.

* Ο Νίκος Έξαρχος είναι εικαστικός και εκπαιδευτικός. Είναι υπεύθυνος των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων 2012-2022: «Σχολείο Τέχνης», «Παιδεία Τέχνας Κατεργάζεται» και «Βιωματικό Πρόγραμμα STEAM».

Περισσότερα από 220 σχολεία, 500 εκπαιδευτικοί και 10.000 μαθητές Νηπιαγωγείων, Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων και σχολικών μονάδων Ειδικής Αγωγής συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα διαδραστικών ξεναγήσεων και εικαστικών εργαστηρίων.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2012-2022

- Περιπλανήθηκα, πέρασα βουνά, φυλακές, κινδύνους, δυσκολίες...
Το σχολείο μου έδωσε πίσω τη ζωή μου...
- Τι ζωγραφίζεις;
- Είναι η μάνα με το παιδί της... Έχω να δω τη μητέρα μου πάνω
από δύο χρόνια...

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Μάιος 2018

Όταν γελάτε, παίρνετε μια γεύση του Θεού...
Merrily Belgium

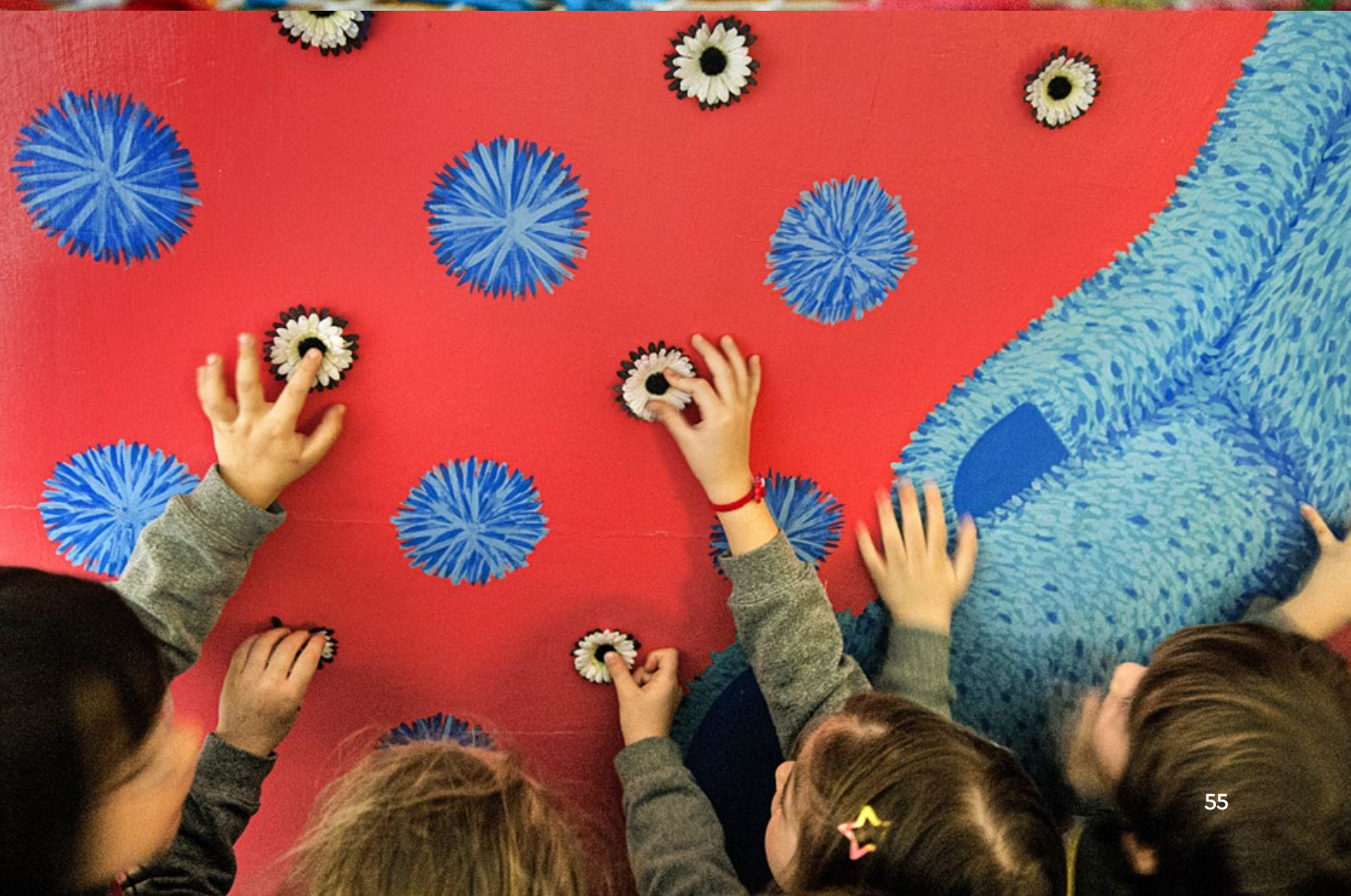
Ο Κίτρινος Κύκνος

Παρασκευή, 2 Απριλίου... Μετά την ξενάγηση σε παιδιά νηπιαγωγείου, στο Υπουργείο Παιδείας... Το εικαστικό εργαστήριο μόλις ξεκινά. Η μικρή Α. βάζει τα κλάματα, η νηπιαγωγός προσπαθεί να την ηρεμήσει, χωρίς αποτέλεσμα. Ρωτάω τι συμβαίνει... Έχει έρθει πριν από λίγες μέρες από την Τουρκία, δεν ξέρει λέξη ελληνικά. Τη φέρνω δίπλα μου, με ένα χαρτί Α4 αρχίζω τα διπλώματα, ξανά και ξανά, και της μιλάω συνέχεια, εξηγώντας της τι κάνω. Παρατηρεί προσεκτικά, σαν να καταλαβαίνει... Ο λυγμός, ως απόηχος, συνεχίζει. Στο τελευταίο δίπλωμα, γυρνώ το βλέμμα μου πάνω της και περιμένω... Κάνω την πρώτη κίνηση τραβώντας την ουρά του κύκνου... Τα φτερά ανοίγουν και αρχίζει να πετά... Το προσωπάκι της φωτίζεται... Της εξηγώ πώς να κρατά το χαρτί με τα χεράκια της για να τον κάνει να πετά... Τον χρωματίζει και με ένα τεράστιο χαμόγελο δείχνει τον κύκνο στους φίλους της, όλοι μαζί την αγκαλιάζουν...

N.E.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Απρίλιος 2018

Μέσω της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αναπτύσσουν κώδικες επικοινωνίας και έκφρασης. Μετασχηματίζουν έτσι με εικαστικό τρόπο τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις βαθύτερες επιθυμίες τους, επιτυγχάνοντας μια αισθητηριακή διερεύνηση και κατανόηση του κόσμου.

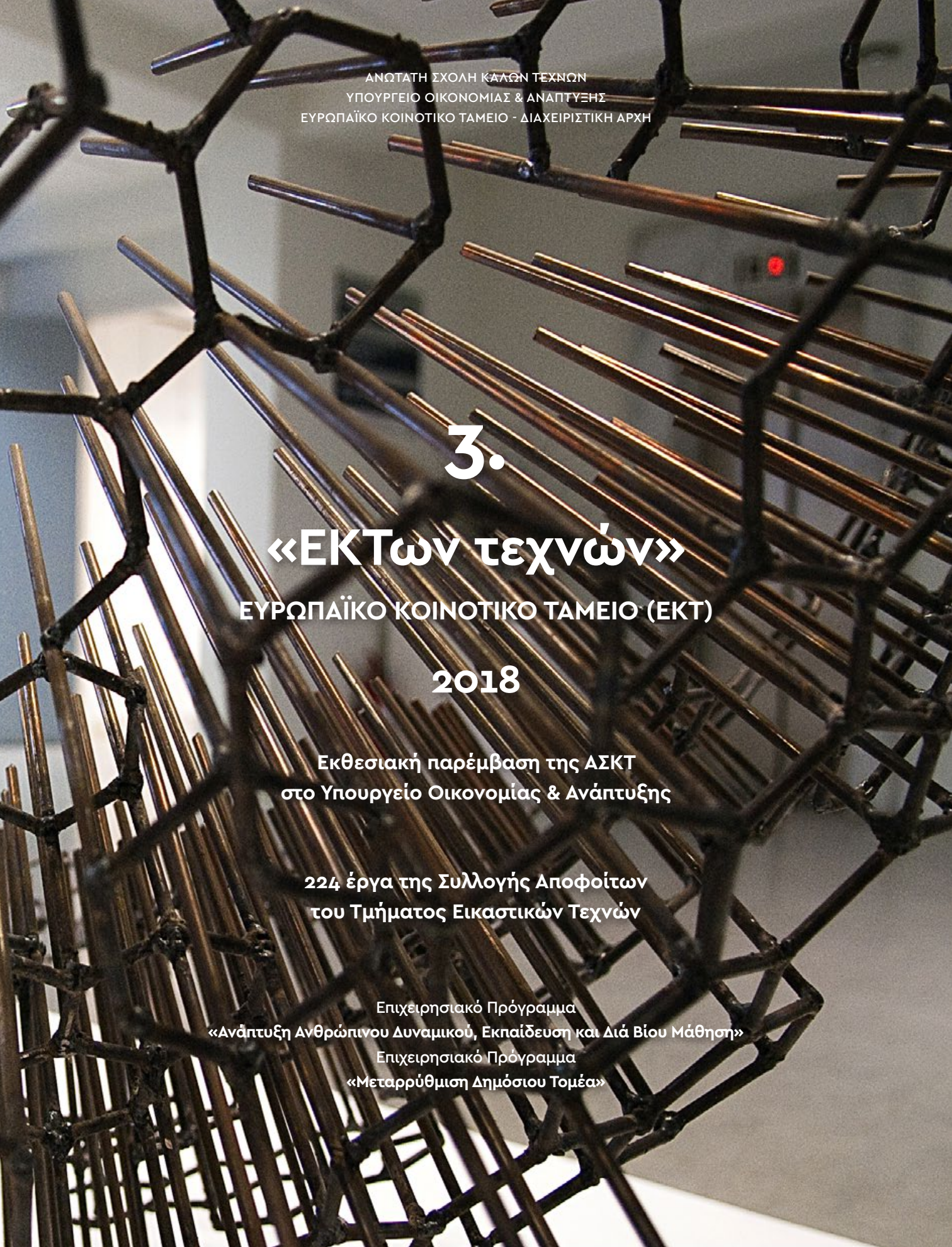
Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των εικαστικών εργαστηρίων τούς μαθαίνει να παρατηρούν, να πειραματίζονται, να ερευνούν και καλλιεργώντας δεξιότητες να δημιουργούν.

Ο βιωματικός τρόπος εκπαίδευσης στην ειδική αγωγή διαμορφώνει μια άλλου είδους γνώση, που βασίζεται στην αισθητηριακή εμπειρία και ενεργοποιεί πέντε συστατικούς παράγοντες: Αίσθηση – Αντίληψη – Αναπαράσταση – Σύνθεση – Δόμηση.

N.E.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Μάιος 2018

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

3.

«ΕΚΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (ΕΚΤ)

2018

Εκθεσιακή παρέμβαση της ΑΣΚΤ
στο Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης

224 έργα της Συλλογής Αποφοίτων
του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
«Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

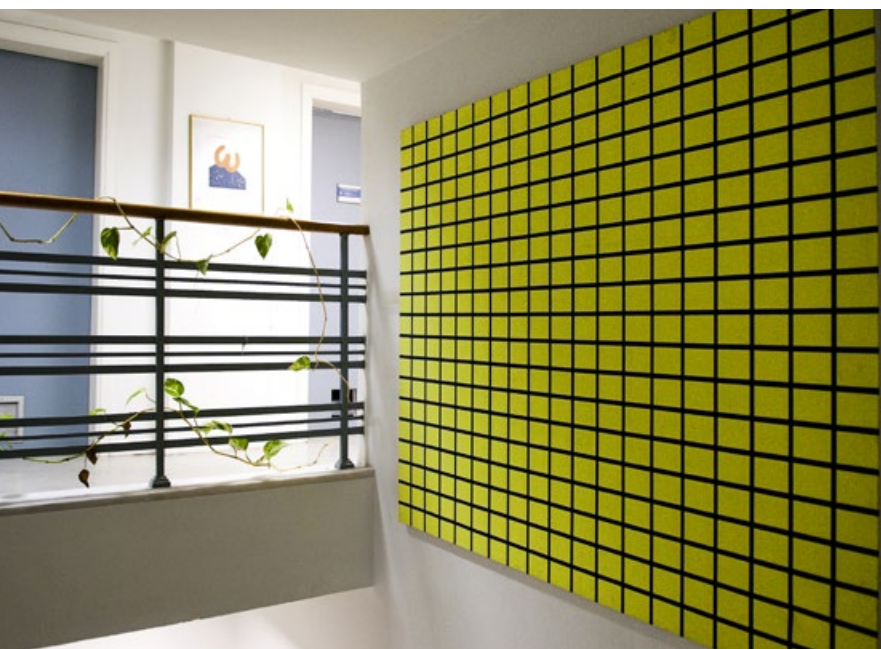

4.

Εκθεσιακή παρέμβαση
της ΑΣΚΤ στο
Υπουργείο Οικονομίας
και Ανάπτυξης

2018

160 έργα της Συλλογής Αποφοίτων
του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

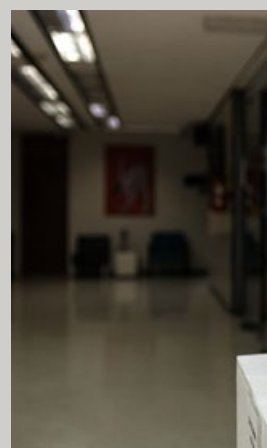

Απόψεις της έκθεσης στους χώρους του Υπουργείου
Οικονομίας και Ανάπτυξης.

5.

«Η τέχνη δεν γνωρίζει σύνορα»

2020-2023

Εκθεσιακή παρέμβαση της ΑΣΚΤ
στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου

140 έργα της Συλλογής Αποφοίτων
του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών

Ν. Μπαλάνης

Η ΤΕΧΝΗ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΣΥΝΟΡΑ

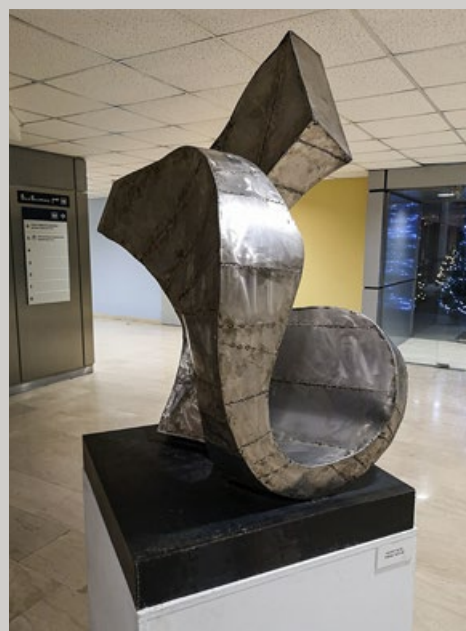
Η ΤΕΧΝΗ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΣΥΝΟΡΑ

Στιγμιότυπα από
το στήσιμο της έκθεσης,
απόψεις των χώρων
του Υπουργείου
Μετανάστευσης
και Ασύλου.

6.

Εκθεσιακή παρέμβαση της ΑΣΚΤ στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)

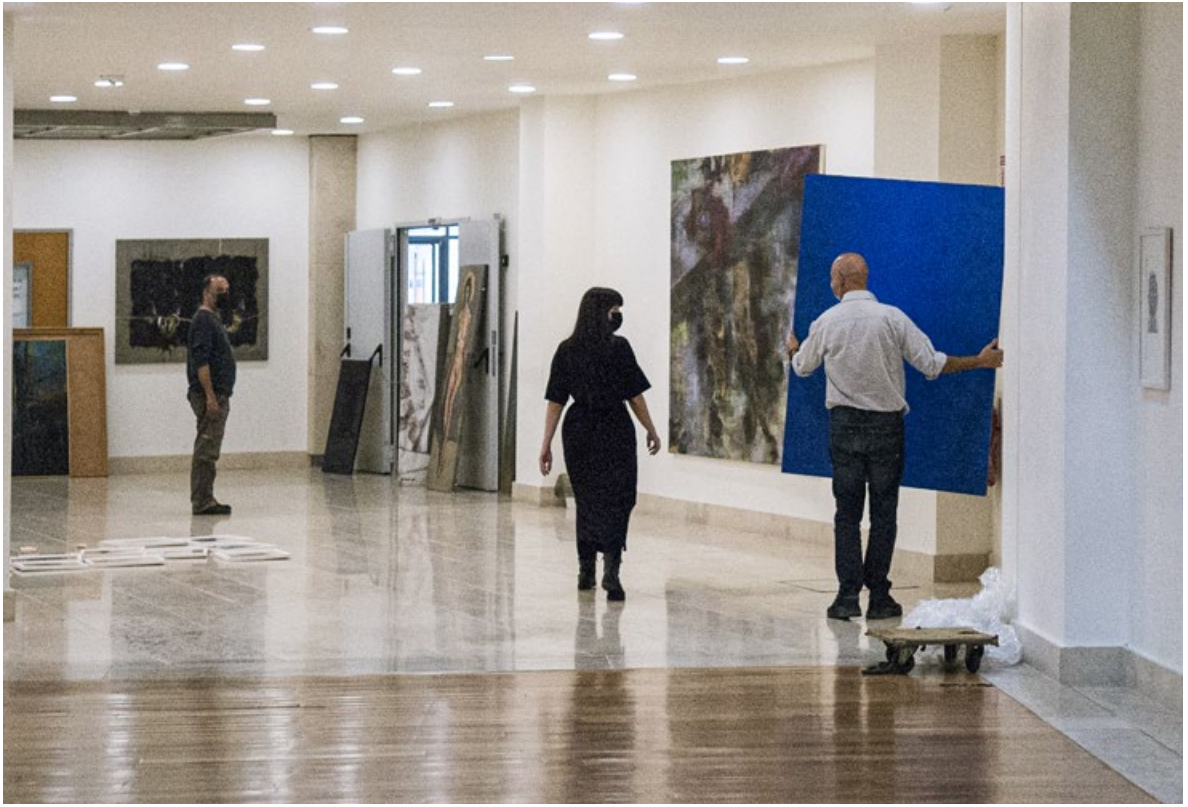
2022-2025

160 έργα της Συλλογής Αποφοίτων
του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών

adjustment

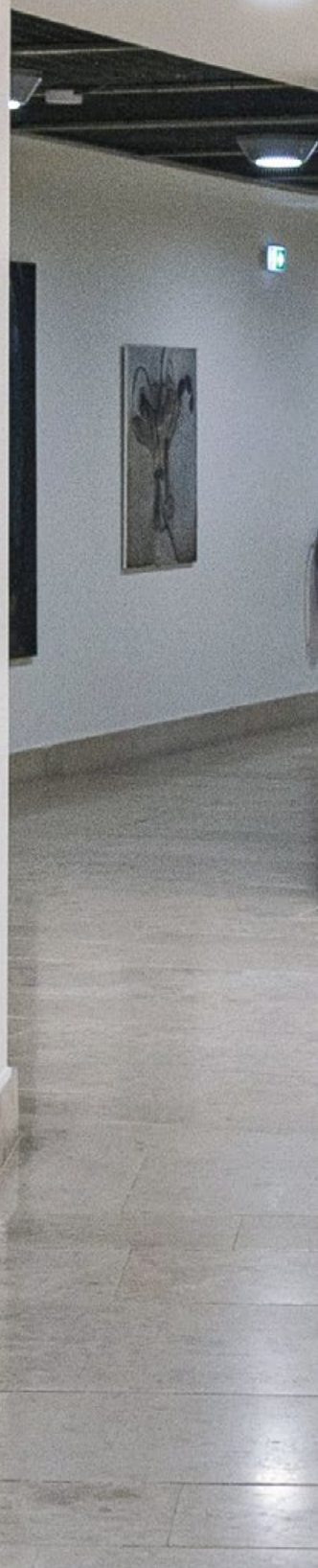

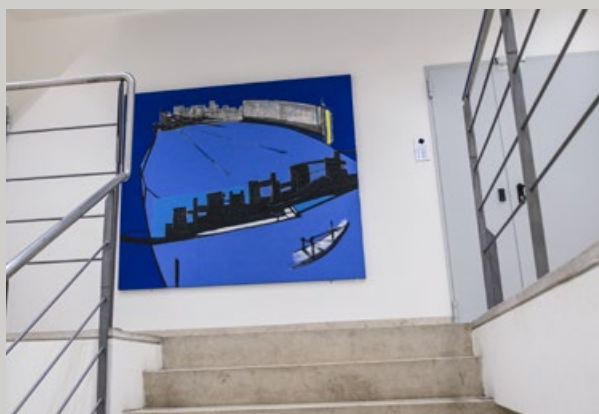

Στιγμιότυπα από το στήσιμο της έκθεσης, απόψεις των χώρων της ΑΑΔΕ και εργαζόμενοι στον χώρο εργασίας.

Ευχαριστίες

Στους απόφοιτους του ΤΕΤ των οποίων τα έργα αποτελούν τη Συλλογή ΑΣΚΤ

Στους καλλιτέχνες που παραχώρησαν έργα τους:

Χρήστο Αντωνάρη, Δημήτρη Πανουργιά, Νίκο Έξαρχο, Χάρη Γκολφινόπουλο, Κωνσταντίνα Κώτσιου, Αγγελική Μαλαφούρη, Ανδρέα Καλακαλλά, Ευάγγελο Αθηναίο, Δέσποινα Θρασυβούλου, Αναστασία Κούβαρη, Δημήτρη Κώστα, Στέλιο Παναγιωτόπουλο, Γιώργο Χαρβαλιά, Marina Genadieva

Στον Παναγιώτη Κορκολή, πρώην Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ

Στην Αγγελική Μητροπούλου, Υπεύθυνη ιδιαίτερου γραφείου πρώην Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Γιάννη Δραγασάκη

Στον Κωνσταντίνο Κωστάκο, Διευθυντή Γραφείου Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου

Στον Γιάννη Καββαδά, Διευθυντή Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών ΑΑΔΕ

Στον Εμμανουήλ Αντωνόπουλο, Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Στον Αντώνη Σκληπάρη, Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εικαστικών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Στις ομάδες υλοποίησης των εικαστικών παρεμβάσεων της ΑΣΚΤ, 2012-2022

Στους εργαζόμενους στους χώρους των εκθέσεων για την άψογη συνεργασία και το χαμόγελό τους

Στο Αυτοτελές Γραφείο Πρυτανικών Αρχών και Δημοσίων Σχέσεων

Στο Αυτοτελές Τμήμα Πινακοθήκης, Εκθέσεων, Φωτογραφικού Αρχείου και Ντοκουμέντων της Συλλογής της ΑΣΚΤ και στις βοηθούς συντήρησης έργων Έλενα Αντωνοπούλου και Φωτεινή Γκότση

Στην ομάδα ανάρτησης των έργων:

Δημήτρη Μεράντζα, Δημήτρη Σιγαλό, Χρήστο Μήτρου, Παναγιώτη Μακρή, Στέλιο Ευσταθίου, Γιάννη Περγικάρη, Σωτήρη Διαμαντόπουλο, Γιάννη Κούρτη

Στον δικό μας Νίκο Ζαμάνη

ПЕРКА-БАША

**6 Εικαστικές Παρεμβάσεις της Ανώτατης Σχολής
Καλών Τεχνών σε Δημόσιους Φορείς, 2012-2022**

Έκδοση της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών –
Τμήμα Εικαστικών Τεχνών

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Νίκος Τρανός

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
Νίκος Έξαρχος

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ
Νίκος Αποστόλου

ΑΓΓΛΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Χάρης Ρέτσος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Πελαγία Τσινάρη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Γ. Κωστόπουλος Γραφικές Τέχνες

ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ISBN: 978-960-6842-29-0

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
Πατησίων 42, 106 82 Αθήνα
Τ. 210 3897 121
www.asfa.gr

